

A corporis sui contactu ejus pudicitiam expugnaret. At ille preciam mortu linguam in blandientis scorti faciem expulit & ita pra subito dolore, inferendum sibi vulnus non sensit. Natalis illius assignatur in veteri Martyrol. ad 3. Novembris.

CONSIDERATIO FOEDITATIS.

Fœditas hujus vitii tanta est, ut propriè ei competat nomen turpitudinis & flagitii; cujus causam reddit B. Thomas Aquinas, quod omnia sensu, & cupiditate carnali, que nobis communis est cum bestiis, non ratione, metiatur. Unde & Aristoteles Eth. cap. 6. alique Ethnici Philosophi, luxuriam inter belluina vitia enumerant, ac divina Scriptura luxuriosos confert apud Psalmographum Psalm. 21. equis & mulis, quibus non est intellectus, &c. Et apud B. Petrum, sui lota in volutabro luti.

Eorum verò adus appellantur confusiones, ut in epistola Apostoli Judæ: Fluctus feri maris, inquit, despumantes suas confusiones.

Et B. Paulus, Quorum Deus venter est, & gloria in confusione ipsorum, qui terrena sapiunt. Unde pudescit resurgunt lucem, semperque reformidant, ne in fœditate sua deprehendantur.

Clemens Alexandrinus in libro Stromatum Clem. 4. comparat libidinofum centauro, qui sursum hominis, deorsum equi effigiem refert.

Ambrosius in libro de Abraham Patriarcha, causam reddit cur equo rectè comparatur: Equus enim, inquit, stare nefcit, velox ad impetum, cervicem exaltans suam, inniens ad libidinem.

Raymundus Capuanus, Catharinæ Senensis Confessarius, scribit eam, si aliquando à viris vel feminis opulenti, sed flagitiosius saltaretur, nihil respondisse, nec eos aspexisse, imò tergum obvertisse, & dixisse, fe ex animailorum tantum fœtorem effragrantem sensisse, ut ad vomitum provocaretur.

Palladius in historia Lausaca commemorat, S. Pachomium, cum demoni, qui in specie Ethiopissa ad tentandum ipsum advenerat, colaphum infregisset, fœtorem manu contractum duobus vix annis eluere potuisse.

Et S. Euthymius Abbas, ut refert Cyrillus Monachus in ejus vita, cum forte transiret quendam, qui turpi suggestioni assenserat, tantum sensit fœtorem, ut à dæmone possessus videretur.

MEDITATIO NOVISSIMORUM.

Nihil sic, ait Greg. Mag. lib. 16. Moral. ad edomandum desideriorum carnalium appetitum valet, quam ut unusquisque hoc quod vivum diligit, quale fit mortuum, penset.

Et B. Isidorus de summo bono: Quando impulsit dæmonum mens ad delectationem fornicationis impellitur, divini iudicii metus, & æterni tormenta incendii ante oculos proponantur, quia nimirum omnis pœna gravioris supplicii formidine superatur. Sicut enim clavus clavum expellit, ita sæpè recortatio ardonis gehennæ ardorem exclusit luxuriæ.

Idem remedium suis præscripsit, teste B. Athanasio, olim S. Antonius: Cessabit, inquiens, amor mulierum, libidinis extinguetur incendium, si ante oculos semper habebimus ultimæ retributionis adventum, quia major formido iudicii, & penarum timor horridus simul & lubricæ carnis incentiva dissolvit, & ruentem, quasi ex alta rupe sustentat.

Thomas Cantuariensis in libro Ayum cap. 30. tale narrat exemplum. Vidi sanctum virum M. Guidonem presbyterum Monialium Nyvellensium, de quo certissimè ferebatur, quod cum in Schonegio Hannoniæ oppido scholas regeret adolescentens, incautè semel feminam contemplantus per annos tres, etiam ipsa mortua in tantum tentatus est, ut excepto eo, quod vigilans sublinebat, omni nocte in somnis crederet esse præsentem. Sentiens ergo diabolum circa se non cessare, de nocte clam tunulum mortuæ mulieris aperuit, naricæ & faciem in caeno putrefacti corporis tamdiu tenuit, ut penè fœtore nimio suffocatus, quasi mortuus caderet resupinus. Quæ res in tantum valuit sancto viro, ut nullum postea stimulum in carne sentiret.

Non abfimile exempli habes in Vita Patrum de pio Eremita Scythiæ, qui cum non ignoraret se pultam feminam, cujus memoria sæpè animo recurrebat, ingressus sepulchrum, abtulit putridi cadaveris partem, eamque panno involutam servabat, ut cum sentiret libidinis commotivum, hunc

fœtorem subito applicaret ad nates, non minore sui victoria, quam sensuum molestia.

Ita in Vita Patrum lib. 5. c. 1. num. 7. Abbas Joannes ait: Mane de omni virtute cogita, deque omni vitio mortificando: includens te sepulchro tanquam jam mortuus, ut videatur tibi proxima esse mors omni die.

Ibidem cap. 10. num. 63. Abbas Moses rogatus, qualis homo mortificat se: ait: Nisi posuerit homo in corde suo, quia triennium fe habet in sepultura, non pervenit ad hoc verbum.

OTH FUGA.

EZECHIEL exponens causam peccati Sodomorum, quod erat luxuria; hæc, inquit, fuit iniquitas Sodomæ fororis tuæ. Superbia, fatuitas panis, & abundantia, & otium ipsius, & siltarum ejus.

Legimus, Dominum Deum idcirco noluisse omnes Cananæorum populos delere, ut erudiret in eis Israelem, hoc est, ut occupati in oppugnandis illis non indulgerent otio.

S. Hieronymus in epist. ad Rusticum monachum, scribit de seipso: Dum essem juvenis, inquit, & solitudinis me deserta vallarent, incentiva vitiorum, ardorem que naturæ fere non poteram, quem cum crebris jejuniis frangerem, mens tamen cogitationibus æstibat. Ad quam edomandam cuidam fratris, qui ex Hebræis crederetur, me in disciplinam dedi, ut alphabetum didicerem, & stidentia anhelantiaque verba meditarer. Quid ibi laboris insumpsim, quid sustinuerim difficultatis, quorics desperaverim, quotiesque cessaverim, & contentione discendi rursus inceperim, testis est conscientia.

CONSULTATIO CUM VIRIS PIIS.

Hanc religiois suadet Cassianus Collat. 2. c. 10. causamque reddit: Quia non valet, inquit, ignorantia ejus (religiosi) callidus hostis illudere, qui universas cogitationes in corde nascentes perniciosa veredum nescit obterege, sed eas maturo examine seniorum vel reprobat, vel admittit. Illic namque, ut patefacta fuerit, cogitatio maligna marcescit, & antequam discretionis iudicium proferatur, serpens terretur, velut è tenebroso ac subteraneo specu virtute confessionis protrahitur ad lucem, & traductus quodammodo, ac de honestatis abscedit. Tamdiu enim suggestiones ejus noxiæ dominantur in nobis, quandiu celantur in cor-ge.

Illustre autem hujus rei exemplum existat apud beatum Hieron. in epist. ad Rusticum monachum, his verbis: Dicam aliud quod in Agypto viderim. Græcus adolescens erat in cenobio, qui nulla continentia, nulla operis magnitudine flammam carnis poterat extinguere. Hunc periclitantem Pater monasterii hæc arte servavit. Imperat cuidam viro gravi, ut jurgis atque convitiis infestaretur hominem, & post interrogat injuriam, primus veniret ad querimoniam. Vocati testes, pro eo loquebantur, qui contumeliam fecerat. Flet ille contra mendacium. Nullus alius credere veritati, solus Pater defensionem suam callidè opponere, ne abundantiori tristitia absorberetur frater. Quid multa? ita annus ductus est. Quo expleto, interrogatus adolescens super cogitationibus præstintis, an adhuc molestia aliquid sustineret. Pater: inquit! Vivere mihi non licet, & fornicari libeat. Hic si solus fuisset, quo adjutore superasset?

In Patrum quoque Vita ejusmodi narratur exemplum. Monachus quidam exagitatus à dæmone cogitatione fornicandi, nocte fe contulit ad Patrem spiritumalem, qui eum consolatus est; monuit, ut quoties tentatio repullulasset, ad se quoque rediret; nihil enim eum affigere dæmonem, quam cum sœdæ cogitationes Patri spirituali patefuit; contra verò nulla re magis exultare, quam eandem occultatione. Itaque factum est, ut undecies repetita tentatione redierit, ac tandem dæmonem fugaverit.

Licentia.

¶ Vide LIBERTAS.

DEFINITIO ET ETYMOLOGIA.

Licentia est propria vitæ affectio, in possessione, & usu rerum minimè parca. Spenusp. de diffinit. Plat. Sive, est facultas, secundum quam aliquid licet.

Licentia est libertas immodica, impunitas agendi, dicèdique quidquid velis: ætatis, ad ea, Hæb. Rischajon, indulgentia, venia, permissio, à verbo inusitato Rischab, indulgentia, facultas.

A facultatem. Hinc patrum, facultas, pascenda, indulgeo, pascere, indulgens, facis. Vide Esdr. 3. 7.

Licentia ubi est, ibi nimirum quisque propriam vitæ formam constituit, prout cuique placuerit. Plato de Republica dial. 8.

Licentia mater impudentiæ. Plat. de leg. dial. 3.

Proclivior vitæ

In peiora datur sua que licentia luxum, Illecebris effrena faves: tunc vitæ caste Asperius, cum prompta Venus: tum durius ira Consulimus, cum pœna patet.

Claud. 4. Honor.

APOPHEGMATA.

LACON quidam cum venisset Athenas, vidisset illic præcones, qui mutiam promitterent, qui obsonium, qui publicanos, & lenones aliaque parum honestas functiones proficerentur, neque quidquam sibi turpe ducerent: ubi reversus est in patriam, civibus percontantibus, quomodo fe res haberet Athenis? Omnia, inquit, honesta: pro ironiam innuens, Athenis omnia haberi honesta, turpe nihil. Argutia dicti est in ambiguo sermone. Plut. in Lacon. apoph.

AGESTUS notans præposteram licentiam eorum, qui Asia incolebant, de ejus gentis corruptis moribus dicere solebat: Inter illos qui improbi essent, eos esse liberos; contra qui probi essent, eos esse servos, quod ubi liceret omnia virtus odio haberetur.

M. Cato studiosè magistratum semper admonere solitus est, ut delinquentes in Republica graviter castigaret. Sentiens, nihil perniciosius esse in Republica, quam licentiam, quam adeo non ferendam in civitate putavit, ut indicaret magistratum lapidandum, qui coercere posset, non tamen faceret. Plut. in Rom. apoph.

M. ANTONIUS Verus dicebat, difficile esse, in maxima licentia moderari sibi, & cupiditatibus quasi frenos imponere. Herodianus lib. 1.

ANTONIUS Caracalla. Ejus noverca cum esset pulcherrima, veluti per impudentiam corpus magna ex parte nudavit. Cümque dixisset Caracalla: Vellem, si liceret. Si liber, inquit illa, licet. An necis, te Imperatorem esse, & leges dare, non accipere? Ea mulieris vox Caracallam Imperatorem Cad detestabile facinus pertraxit. Ex Elio Spartiano.

Horat. 3. Carm. 24.

O! quisquis volet impias Cedes, aut rabiem tollere civicam. Si queret pater urbem, Subscribitur status, indomitam audeat Refrenare licentiam.

Ter. Heaut.

Nam deteriores omnes sumus licentia. Quodcumque incidit in mentem, volent: neque id Putabit pravum, an rectum fuerit, quod petet. Dare denegaris, ibit ad illico. Quo maxime apud te valere sentiret: Absurum fe abs te esse illico minabatur.

Lictores.

DEFINITIO ET ETYMOLOGIA.

Lictores dicti ab officio ligandi, ἑλεῖν ἄρα Græcis, quia, inquit Plut. sequebantur initio Romulum, qui lora gestabant in sinibus, quibus vincerent fontes. Vel intercepta litera C, quasi primum lictores, & liturgi, hoc est qui publica exequerentur ministeria. Lictor enim in pluribus Græcorum legibus pro publico ponitur. Plut. in Romulo.

Apud Romanos, consilibus, & prætoribus sacæ, & secures ligatas præferebant.

EORUM DISTINCTIO, MUNUS, ELECTIO, USUS VARIUS, HABITUS.

Sunt qui lictores confundunt cum iis ministris Justitiæ, quos Viatores, Apparitores, & Carnifices appellamus.

Eligebantur tamen è viatorum collegio, ut scribit Gellius lib. 2. cap. 3. & viatores Valer. Max. lib. 9. nominant. A carnificibus Liv. lib. 3. Dec. 1. cùm ait de Appio Claudio, quod carnificibus, non lictoribus stipatus erat, videtur lictores diijungere. Sed profectò lictor carnificis officio fungebatur, L. B. T. heur. vit. Human. Tom. IV.

teste Nonio, Marcello, & Val. Rufo, apud Gell. lib. 2. cap. 3. & pleraque Grammaticorum patre, atque prisco illo carmine, apud Cicer. orat. pro C. Rabirio, & Livium 1. 1.

Lictor colligam manus, deliga ad palmam, &c.

Er cum Magistratus, quem præbant, submovens à vi prætereuntes, ut foret liber aditus, imperaret, fasciculum solvens, in quo securis ligata erat cum virgis: is cædebat primò damnatum, mox securi feriebatur. Quamvis in urbe invidiæ Consulum minuendæ gratia, dempsit fascibus secures Valerius Poplicola. Ipsemet Livius: Missique lictores, ait, ad summendum supplicium, nudatos virgis cædunt, securique ferunt. Et nihil apud Sueron. Tacitum, alioque frequentius, quam ut lictori tribuatur animadversio, & punitio.

Viator propriè non animadvertebat, aut cadebat, sed iusta tribuni, cui ministrabat, vocabat solium, vel impediabat, ac prehendebat, ut docet apud Gellium Patro lib. 13. c. 12. Generale nomen est apparitorum, & publicorum fervorum, sub quibus continentur, quos adhuc diximus, omnesque in iure civili appellantur nomine officii, & officialium, sive quilibet Magistratum ministri, fustellites, stipatores, calatores, quasi vocatores, vel convocatores, lorarii, emfistarii, ostiarii, sive admissionales curiæ, præcones, acensii, interpres, cursores, nuntii, bajuli, de quibus Carolus Sigonius 2. de jure Romano, c. 25. Petrus Gregor. 31. Syntagm. 38. & l. 47. cap. 49. Bartholomæus Chastaneus, & alii recentiores.

Hi præsertim lictores, carnifices, apparitores, Brutii, sive Brutiani, aut Brettiani, Græcè ἄρῆτες vocantur: quia ex Brutis erant, quos ei muneri mancipavit Senatusconsultum, eò quod primi stipatores fuissent Annibali, quemadmodum annotatè est à Festo de lingua Lat. & Gellio lib. 10. c. 3. ex auctoritate Caronis, & à Strabone lib. 5. sicut & Pícentes, atque Lucani pari de causa viatorum ac tabelliariorum loco habitii sunt.

Vetus Glossarium sic describit Brutianos, seu ἄρῆτες ὁ δὲ λέγει τὰ δέμα ἄρῆτες, qui servilibus munis destinati sunt. Fulgentius lib. de Prisco serm. Placiades appellat Græcos, quia præsto erant ad iussa, maxime ut in reos animadverteret.

Incertum ducit Baron. tom. 1. Annal. anno Christi 34. Hinc seu Brutii, seu Pícentes, aut Lucani flagellaverit Christum: nam Alexandrinos honoris causa soli cadebant Alexandri, ut prodit Philo in Flaccum: Cæteros in Agypto Præfidium lictores. Tertul. de coron. milit. quoque significat munus puniendi fontes obitum promiscuè à militibus.

Euangelia demum Matth. 27. 27. Marc. 15. 16. Luc. 23. 36. Joan. 19. 2. 13. 32. 34. absolute vocant milites, à quibus flagellatus, & crucifixus est Christus.

Græca vox τὸν ἄρῆτον, que hic habetur, & ei similis ἄρῆτορος, à virga gerenda est, nimirum non ab eo virgatum tantum fasciculo illigato cum securi in virga, vel bacillo robustiores, sed præterea propter aliam distindam liberam omni fasce virga, quæ altera gestaretur manu, vel ad submovendum, vel ad januam tangendam, cujus usus utriusque profert Lipsius exempla in electa dissertatione de Lictoribus, 1. elect. cap. 23. & Frissonius in formul. l. 2. 5. & 8. Virgarium Glossæ nominant.

Magistratus colonici ac municipales, non tantum urbani habuerunt usum lictorum: sed cum nudis virgis aut bacillis, non cum fascibus. Meminit Apulei. 1. 1. Milesiarum, Cicero in Rullum, Patronius in Satyr. de Evili. Thesidias, de Dumviris, de Sexviris: Spar-iamus autem in Severo, de Legato Proconfulis Afticæ. Sed Lampridius prodit, Alexandri Severum instituisse, ut loco lictorum, qui apparitorum, hæc Triduum, vel Ducem, vel Legatum, prærent milites, ante primum quatuor, ante secundum sex, decem ante tertium.

Non est otium, aliarum in hæc re gentium res prosequi. Constat, quem Pesarum Rex censeret interfecit, zona cõprehensum tradidisse regio apparitoribus, ut de Charidemo, quem Darus eo modo tradidit, auctor est Diad. 1. 19. Illud attingendum de Republica Hebræorum, aliter eorum reges factitasse. Nam receptores David sacerdotis voluit Saul à servis suis emisitatis interfici; quod tamen præter Idumæum Doeg cæteri detraçerunt. 1. Reg. 21. David, nuntium mortis Saul ut unus de pueris percuteret, imperavit. 2. Reg. 1. 15. Nec non alius, ut Rechab, & Baana, interfectores Isobeth filii Saul. 2. Regum 4. 14. Bananias verò, qui iussu Salomonis occidit Adoniam, Jacob, & Semei, ex hoc eodem numero forsitan fuit, quamvis postea, interfecto Iob, illi loco hujus exercitii præfecerit. 3. Reg. 2. 25. Non negaverim tamen, quod Baronius in notis Martyrologii vegetima se prima Martii, docet, ordinarium officium carnificis distinctum